σε». 'Απ' αὐτὸ δὲ φαίνεται πὼς οἱ λέξες ἔχασαν πιὸ τὴ σημασία τους, ἀφοῦ τὰ λόγια τοῦ κ. Πάλλη θεωροῦντα. βρισιὲς καὶ τὰ ἐπίθετα τοῦ «Νέου Ἄστεως» χαϊδολογήματα.

Ὁ κ. Σαχλοπὼπ τουλάχιστο ἐφάνηκ' εὐγενικώτερος ὅταν κατακεραύνωσε τὸν κ. Πάλλη μὲ δυὸ τρομερὰ ἐπίθετα, ὀποκαλῶντάς τον: Α ὐ λ ο κ ό λ α κ α καὶ ἀ φ ι λ ό π α τ ρ η!

Ὁ κ. Πὼπ δὲν ἔβρισε. Σαλιάρισε μονάχα, καθὼς τὸ συνειθίζει πάντοτε.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

Ἕνας ἀληθινὸς φιλέλληνας, ὁ Ἰρλαντὸς Ὀκόννορ, ποὺ τόσο μᾶς διαφέντεψε στὴν ἐποχὴ τῶν Κρητικῶν, γράφει τ' ἀκόλουθα ὄμορφα λόγια στὸ περιοδικό του τῶν 24 τοῦ Θεριστῆ:

«Σὰν εἶμουνα νέος, πολὺ κατάγινα στὰ ἑλληνικά. «Διάβαζα ταχτικὰ Πλάτωνα, καὶ τότε καὶ ὡς πολλὰ «χρόνια κατόπι. Καὶ τέτοιο πόθο εἶχα νὰ καλιτερέ«ψω τὰ ἑλληνικά μου, ποὺ συνείθιζα νὰ περνῶ ὧρες «μὲ ἀγγλικὴ μετάφραση τοῦ Πλάτωνα ἢ ἄλλου ἔργου «πολεμῶντας νὰν τὴν ξαναγυρίσω στὸ πρωτότυπο. Ἔν«τεκα χρόνια περνοῦσα ἔτσι ὧρες κοντὰ κάθε μέρα μὲ «τὴ σπουδὴ τῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν, κι' ἀπὸ «τοὺς κόπους ὅλων ἀφτῶν τῶν χρόνων πολὺ λίγο, ἴσως «τίποτα, δὲ μοῦ μένει. Ἂν εἶχα διδαχτεῖ σωστά, θὰ «κατόρθωνα σ' ἀφτὰ τὰ χρόνια, μὲ τὸ μισὸ καὶ λιγώ«τερο κόπο νὰ ξεσκολιάσω ὄχι μονάχα ἑλληνικὰ καὶ «λατινικὰ παρὰ ἴσως καὶ πέντε ἕξη γλῶσσες τωρινές. «Γιὰ πολλὰ βλαστημῶ τὴν τύχη μου· γιὰ τιποτα ὅ«μως μὲ τόσο πάθος ὅσο γιὰ τὸν καιρὸ ποὺ μ' ἔκανε «νὰ πετάξω καὶ γιὰ τὰ πράματα ποὺ μ' ἔκανε νὰ μὴ «μάθω ὁ ἄσκημος τρόπος τῆς διδαχῆς μου σὰν εἶ«μουνα παιδί. Ἔχω στενοὺς φίλους Ἕλληνες. Σὰν ἀ»κούω τὴν ἑλληνική τους κουβέντα ἀπελπίζουμαι, γιατὶ «δὲ βγάζω μιά τους λέξη, ἐνῶ ἔπρεπε τὰ λόγια του «νὰν τὰ κατέχω ἔτσι ὅπως τ' ἀγγλικά. Τὸ ξέρω, ο «πρόμαχοι τοῦ παλιοῦ τρόπου τῶν κλασσικῶν σπουδῶν «προφασίζουνται πὼς φταίει ἡ προφορὰ, ποὺ εἶναι ἀλ«λιώτικη στὰ παλιὰ καὶ στὰ σημερνὰ ἑλληνικά. Ἡ «προφορὰ δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀλλιώτικη. Ὅσο λογικὸ «εἶναι νὰ λὲς πὼς οἱ Ἕλληνες ξέρουν καλύτερά μας, «πὼς πρόφερνε ὁ Τσῶσερ καὶ πὼς ὁ Σαιξπῆρος, ἄλλο «τόσο λογικὸ εἶναι νὰ λὲς πὼς ἐμεῖς ξέρουμε καλύτερα «τὴν προφορὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀπὸ τὰ παιδιά «τους. Ξέρεις τί θἄκανα ἑφτὺς ἄβριο ἂν μποροῦσα νὰ «ταξιδέψω ὅταν μοῦ καπνίζει; Θὰ τραβοῦσα τὸ γλη«γορώτερο δρόμο κατὰ τὴν Ἀθήνα καὶ θὰ ξαναρχίζα «ἐκεῖ σκολιό· καὶ θὰ προσπαθοῦσα μ'ὅλη μου τὴ μεσο«κοπιὰ νὰ ξκνακερδίσω τὸν καιρὸ ποὺ πέταξα καὶ νὰ «μάθω κατὰ βάθος τὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Ὁ«μήρου, τοῦ Δημοστένη καὶ τοῦ Ἀριστοτέλη, καὶ νὰν «τὰ μάθω μὲ τὸ μόνο τρόπο ποὺ μαθαίνεται κάθε «γλῶσσα, δηλαδὴ συχνάζοντας ἐκείνους ποὺ τὴ μι«λοῦν. Εἶναι ὅμως ὄνειρο. Ἴσως ποτὲς μου δὲ δῶ τὸν «Παρθενῶνα. Κι' ὡς τόσο μ' ἑλληνικοὺς στοχασμοὺς «κι' ἑλληνικὸ ὕφος γυμνάστηκε ὁ νοῦς μου· τὶς πιὸ «ἐφτυχισμένες μου μέρες τὶς πέρασα ἀκούοντας τὰ τρα«γούδια καὶ τὰ πεζὰ τῆς Ἑλλάδας.»

Ἂν καὶ σὲ μερικὰ κάνει λάθος ὁ καλὸς φιλέλληνας, μεταφράσαμε τὰ λόγια του γιατὶ εἶναι τόσο παθητικὰ κι' ὄμορφα εἰπωμένα.

ΕΓΩΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Τὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς θἆναι μὲ δώδεκα σελίδες.

— Σ' αὐτὸ θὰ δημοσιέψουμε καὶ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Παλαμᾶ ποὺ τὄχαμε ἀναγγείλει ἀπὸ τὸ περασμένο φύλλο.

— Ἔπρεπε νὰ βγῇ κ' ἕνα βιβλίο ποὺ νὰ ἐνθουσιαστοῦν οἱ ἀνόητοι καὶ νὰ μεταμορφωθοῦν σὲ κριτικοὺς ὅλ' οἱ ρέπορτερ τῶν ἐφημερίδων.

— Καὶ τὸ βιβλίο αὐτὸ βγῆκε. Εἶναι τὰ ποιήματα τοῦ κ. Σκιαδαρέση ποὖναι γραμμένα—καθὼς εἶπε ἕνας ρεπόρτερ, σοφὸς—στὴ δημοτική κι ὄχι στὴ μαλλιαρή.

— Καιρὸ ἔχει νὰ μᾶς πειράξῃ ἡ χαριτωμένη μας «Ἑστία», στὰ χαριτωμένα ψιλούλια της καὶ νὰ σᾶς ποῦμε τέτοιοι δροσιστικοὶ χωραταδες μ' αὐτὴ τὴ ζέστη μᾶς ἤτανε εὐεργετικώτατοι.

— Τὸ τελευταῖο πείραγμά της ἤτανε πὼς στὴν συντροφιά μας, στὸν καφενὲ τοῦ «Ἀλέκτορα» ἔρχεται κι ὁ Μελαχρινός.

— Ψέμ' αὐτὸ χονδροειδέστατο, γιατὶ οὔτε ὁ κ. Μελαχρινὸς, οὔτε ὁ ἀγαπημένος μας Σαμπρὸλ ἦρθαν ποτὲ στὸν «Ἀλέκτορα».

— Κ' οἱ δυὸ αὐτοὶ δεινοὶ γλωσσολόγοι, καταγίνουνται μέρες τώρα μὲ τὸ τυπογράφο καὶ μὲ τὸ διορθωτὴ τῆς «Ἑστίας» ν' ἀναλύσουν γλωσσολογικῶς τὰ ποιήματα τοῦ συναδέρφου τους Μυριανθούση.

— Ἕνας ἡγούμενος στὴν Αἴγινα ἔκλεψε, λένε, τὰ λεμόνια τοῦ Μοναστηριοῦ του.

— Περίεργο αὐτό. Ἴσια μὲ τώρα οἱ Ἡγούμενοι δὲν εἶχαν ξεπέσει τόσο ποὺ νὰ κλέβουν καὶ λεμόνια, καὶ γι'αὐτὸ οἱ ἄλλοι ἡγούμενοι πρέπει νὰ τὸν ἀποκηρύξουν ἀφοῦ ἐξευτέλισε τὸ ἐπάγγελμα.

— Περισπούδαστα τ' ἄρθρα ποὺ δημοσίεψαν τὶς προάλλες οἱ «Καιροὶ» γιὰ τὴ ναυτική μας ἀναδιοργάνωση.

— Εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸν κ. Κανελλίδη κ' ἔχουν ἀξία σημαντική, ἀφοῦ ἀνακατεύτηκε τόσο ὁ κ. Κανελλίδης στὸ ρωσσο-γιαπωνέζικο πόλεμο ποὺ ἀπόχτησε μοναδικὴ πεῖρα στὰ τέτοια.

- Ἡ προθεσμία γιὰ τὸ μικρὸ διαγωνισμὸ τοῦ «Νουμᾶ» τελειώνει τὴν Τετάρτη βράδυ.

— Ὅσοι μᾶς στείλουν ἀπὸ τὴν Πέμπτη καὶ πέρα θὰ μποῦνε στὸ διαγωνισμὸ τοῦ Ἰουλίου.

— Ἕνας κουλουρτζῆς, ἀπὸ κάποιο χωριὸ τῆς Θράκης πρόσφερε ὅ,τι μποροῦσε ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴ μικρή του περιουσία γιὰ τὸ ταμεῖο τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

— Ὁ κ. Σιμόπουλος τόσο ἐνθουσιάστηκε ἀπὸ τὴν προσφορὰ αὐτὴ ποὺ ἀμέσως τοὖστειλε ἕνα γράμμα γιομάτο ἀπὸ καθαρεύουσες ἀνοησίες καὶ μὲ μιὰ ἀρχαιοπρεπέστατη κορῶνα: «Θαρσεῖν χρή, φίλε Ἀάττε τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον».

— Τὸ «ἄμεινον αὔριον» θἀρθῇ βέβαια μιὰ μέρα, ὅταν οἱ ὑπουργοὶ δὲ θὰ μιλᾶνε μὲ τὶς κουλουρτζῆδες τὴν καθαρεύουσα.

— Οὔτε πάλι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ γράφῃ πανταχοῦσες πατριωτικὲς στοὺς Βλαχόφωνους πληθυσμοὺς τῆς Μακεδονίας, στὴν καθαρεύουσα κι αὐτὲς, γιὰ νὰ μὴ μποροῦν νὰ τὶς νοιώσουν ὄχι βλάχοι, μὰ οὔτε αὐτοὶ οἱ ἑταῖροι τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Φ ί λ τ α τ ε «Ν ο υ μ ᾶ»,

Ἐδῶ καὶ δυὸ βδομάδες εἶχα πάγει σὲ μιὰ κωμόπολη τοῦ νησιοῦ μας γιὰ νὰ ἐπισκεφτῶ ἕνα φίλο μου μὲ τὸν ὁποῖο εἴχαμε καιρὸ νὰ τὰ ποῦμε. Εἶχα φτάξει στὶς 11 πρὶν τὸ μεσημέρι· ὁ φίλος μου μὲ δέχτηκε μὲ χαρά, τὸ μεσημέρι φάγαμε, ἤπιαμε, κοιμηθήκαμε, ξυπνήσαμε στὶς 4 τ' ἀπόγιομα, διαβάσαμε τὸν τελευταῖο «Νουμᾶ» κι' ἀπόκεις βγήκαμε περίπατο· μετὰ τὸ βραδυανό μας περίπατο στὶς ὄμορφες πρασινάδες τοῦ χωριοῦ, ὁ φίλος μου ἐπρότεινε νὰ πᾶμε στὸ «Ἀναγνωστήριο».

— Μπᾶ; ἔχετε κι' Ἀναγνωστήριο;

— Ναί, εἶναι κανὰς μῆνας ποὺ συστήθηκε· ἔχει καμιὰ ἑξηνταριὰ μέλη, 4—5 γιατροὺς, 5—6 δασκάλους, ἐμπόρους τεχνίτες, ἐργάτες κτλ. Τὸ βράδυ μαζεβόμαστε, διαβαζουμε κανένα περιοδικὸ ἢ φημερίδα καὶ περνοῦμε τὴ βραδιά. Ἀλήθεια! ἔχουμε καὶ διάλεξη ἀπόψε· θὰ μιλήσῃ ἕνας γιατρὸς «περὶ ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως τῶν ἀρχαίων». Μὰ μὴ στενοχωριέσαι... δὲν εἶναι φανατικὸς καθαρέβων, μοῦ λέγει χαμογελῶντας ὁ φίλος μου.

Σὲ λίγο βρισκούμαστε στὴν πόρτα τῆς «Λέσχης» ὅπως πολλοὶ τὴν λέγανε. Μόλις μπήκαμε καὶ καθήσαμε νὰ καὶ βλέπω καὶ ἐρχόντανε ἕνας-ἕνας διάφοροι ἐργατικοὶ ἄθρῶποι μὲ τὰ φορέματα τῆς δουλειᾶς τους ἀκόμα κι' ἀμέσως καθίζανε δίπλα σ' ἕνα δυὸ τραπέζια καὶ μὲ τόση λαχτάρα καὶ λαιμαργία ἀνοίγονε καὶ διαβάζανε κἄτι βιβλία καινούργια κι' ἄσκιστα ἀκόμα, ριχμένα πάνω στὰ

κύκλο ἰδεῶν αὐτὸς εἶναι ὁ ἀκούραστος, ὁ δραστήριος, ὁ διοργανωτὴς καὶ ὁ καρδιογνώστης σὲ κάθε ἀναπνοιά του. Τὸ σκολειό του καὶ ἡ ἐπιρροή του ξεπερνάει πολὺ ἐκεῖνο ποὖ κάνει καὶ θέλει ὁ ἴδιος. Εἶναι ἕνας ξυπνητής, ὄχι μὲ τὶς ἰδέες του καὶ μὲ τοὺς ὁρίζοντες ποὖ ἀνοίγει, παρὰ μόνον μὲ τὴν περίσκεψη, ποὖ νοιώθει τὴν πραγματικότητα. Δὲν δίνει βιδέλο ψητὸ καὶ φροῦττα στὰ παλληκάρια του, ὅπως γίνεται σ' ἕνα σκολειό, οὔτε ἀρχαῖα Σκαντιναβικά, ὅπως σ' ἕνα ἄλλο, οὔτε θρησκευτικὴ φιλοσοφία, ὅπως σ' ἕνα τρίτο, οὔτε τὴ συνείδηση μιᾶς χωριάτικης ἀρχοντιᾶς, ὅπως, σ' ἕνα τέταρτο—ὅλα τους ζοῦνε φτωχικὰ καὶ κάθουντα φτωχικά, ὅπως καὶ στὴ ζωὴ ὄξω, τοὺς ζωογονεῖ μόνο μὲ τὸ παράδειγμά του καὶ μὲ τὴν ἀνακίνηση τῆς φιλοτιμίας τους καὶ μὲ τὴν ἐργασία ἀπὸ πρωῒ ὥς βράδυ· μαθαίνουν νὰ εἶναι πάντα σὲ κίνηση, ὅπως τὸ θέλει ἡ ζωή, ὄχι νὰ καμώνουνται πὼς δουλεύουν ὅπως γίνεται σὲ κἄμποσα σκολειὰ τῶν συντρόφων του. Μὰ τὸ κυριώτερον εἶναι, ποὖ τοὺς κάνει νὰ ἔρχουνται σὲ συνάφεια ἀνάμεταξύ τους, βάνει μαζὶ τὸ ψαρᾶ μὲ τὸν ναύτη, τὸν περγιαλίτη, ποὖ εἶναι ἕνας κόσμος δικός του, μὲ τὸν στεριανὸ χωριάτη νὰ τρῶνε μαζὶ νὰ μαθαίνουν, ν' ἀγροικοῦν, νὰ δουλεύουν μαζὶ μαζί, ἀναγκάζει δηλ. δυὸ κόσμους χωρισμένους νὰ ἐγγίζουν, νὰ κοιτάζουν, νὰ καταλαβαίνουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Κάνει τὸν Ἰσλαντέζο νὰ πλησιάζῃ τὸν Νορβηγό, τὸν Νορβηγὸ νὰ πλησιάζῃ τὸν Δανό, κάνει τὸν στενοκέφαλο τὸ χωριάτη νὰ καταλαβαίνῃ τὶ θὰ πῇ κόσμος, τὰ ἴδια καθήκοντα τὰ φορτώνει καὶ τοὖ περήφανου νοικοκύρη καὶ τοὖ ταπεινοὖ μεροκαματιάρη ποὖ δὲν πρόκειται νὰ δείχνουν τὰ προτερήματα τῆς τάξης τους, παρὰ τὸ νοῦ καὶ τὴν πραχτική τους· Καὶ μὲ τὶς ἀπαγγελίες του τοὺς ἡλεχτρίζει: ὅλους μαζί.

Γίνονται ἀπαγγελίες γιὰ ὅ,τι δήποτε 'στὸ Βαλλεκίλντε· γιὰ τὴ γενικὴν καὶ τὴν ντόπιαν ἱστορία καὶ φιλολογία, γιὰ κίνησες ἱστορικὲς καὶ προϊστορικές, γιὰ γερμανικὲς γλώσσες καὶ τὶς συγγένειες τους, γιὰ ἱστορικὴ καὶ ἐθνογραφικὴ γεωγραφία—μὲ τὴ δανικὴ γεωγραφία σκετίζονται καὶ μὲ λεπτομερεῖς διαλέξεις γιὰ τὴν ποιότητα τῆς γῆς γιὰ τοὺς ὅρους τῆς σπορᾶς καὶ τοὖ θερίσματος, μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ στὴν ἐκμετάλλευση κακῶν χωραφιῶν. Κάθε ἀπαγγελία, ἐκτὸς ἂν εἶναι καθ' ἑαυτὸ μάθημα, ἀρχίζει καὶ τελειώνει μὲ τραγούδισμα. Ἀφοῦ ὅμως ὁ Τρίερ εἶναι θρῆσκος, οἱ θρησκευτικὲς ὁμιλίες παίζουν μεγάλο ρόλο. Γιὰ δόγματα καὶ ἀναγκαστικὴ πίστη δὲν τονὲ μέλει. Ἡ θρησκεία εἶναι ὅλο ψυχικὴ θερμότητα καὶ ἐφαρμογὴ 'στὴ ζωή. Ὅταν τοὺς διηγᾶται τὴν εἴσοδον τοὖ Ἰησοῦ 'στὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ παρασταίνει, σὰν νὰ ἐρχόταν ἕνας σημερινὸς ἱεροκήρυκας 'στὸ Κοπενχάγη· «Νὰ ποὖ τρέχουν καὶ τρέχουν ὅλοι ὄξω στὰ προάστεια, χάσκηδες καὶ χασομέρηδες ποὖ τριγυρίζουν ὁλημερῆς στοὺς δρόμους, ξιππασμένοι καὶ κοροϊδευτικοὶ ποὖ φωνάζουν· Μὰ τὶ θὰ εἶναι τοῦτο δὰ παρὰ κοροφέξαλα; ἂς τὸ δοῦμε ὅμως... εἶναι καὶ ξακουστὸς καὶ ἀναγνωρίζεται ἀπ' ὅλους καὶ πάντα γυρίζει μὲ μιὰ ὁλάκερη οὐρὰ ὀπαδούς... Καὶ πῶς θαρθῇ, μὲ τὸ σιδερόδρομο ἢ μὲ ταμάξι ἢ μὲ δικά του ζῶα; .. Νά, νά, ποὖρχεται! Ποιὸς εἶναι, ποιός; Αὐτός; Ἀδύνατο! Αὐτὸς πάνω 'στὸ γαϊδοῦρι;... καὶ ἀλήθεια, ποὖρχεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός, κακοθώρητος καὶ ταπεινός, καὶ ἱππαβαλλικεύει σ' ἕνα γαϊδοῦρι!... Αὐτὸ δὲν εἶναι γιὰ τοὺς κοπενχαγέζους! Καὶ ἀμέσως ὅλοι εἶναι ἐναντίο του, γιατὶ δὲν θὰ τοὖ συγχωροῦν ποτέ, ποὖ ἔτρεχαν ἄδικα.»

Γιὰ νὰ καταλάβομε αὐτὸν τὸν τρόπον τῆς θρησκευτικῆς ὁμιλίας, πρέπει νὰ συλλογιστοῦμε πῶς ἡ γρουντβιγκιανὴ κίνηση παίρνει τὸ χριστιανισμὸ ὄχι σὰν ἱστορικὸ καὶ δογματικὸ φαινόμενο, σὰν κἄτι τι, ποὖ ὑποτάσσεται ὁ ἄνθρωπος μπροστά του, ποὖ τὸ ἀναγνωρίζει, παρὰ σὰν ἕνα ἐσωτερικὸ πλοῦτο, σὰν ἕνα ἀτομικὸ περιεχόμενον, σὰν ζωὴ δυναμωμένη καὶ ψηλωμένη, σὰν μιὰ ἀπαραίτητη θροφή, τῆς ψυχῆς ὅπως τὸ σίδερο εἶναι μιὰ ἀπαραίτητη θρεφτικὴ ὕλη τοὖ αἵματος.

Εἶναι σὰν νὰ σὲ διαπερνάει τὸ θεϊκὸ πνεῦμα, ὥστε ὅλα τὰ πιτυχαίνεις, ὅλα σοὖ φαίνονται εὔκολα, διότι ὅλη ἡ ψυχή σου λευτερώνεται σὰν ἀπὸ ἕνα βάρος, ἀπὸ μιὰ σκληρότητα καὶ στενότητα καὶ παίρνει μιὰ παραγωγικὴ διάθεση. Οἱ Γκρουντβιγκιανοὶ εἶναι χαρούμενοι ἄνθρωποι, ποὖ καταπιάνουνται κάθε δουλειὰ δίχως δισταγμό, μεγάλο, πολιτικοὶ ποὖ δὲν ὑποφέρουν τίποτε ἄδικο, ἀτρόμαχτοι φαμελίτηδες ποὖ δὲν φοβοῦντι οὔτε τὸ μεγαλείτερο πλῆθος ἀπὸ παιδιά,

τραπέζια, πού νόμιζες πῶς ἤθελαν μονοροῦφι νὰ τὰ χάψουνε.

— Πολὺ φιλαναγνῶστες βλέπω εἶναι οἱ χωριανοί σου, εἶπα στὸ φίλο μου.

— Ἀ! νὰ τί τρέχει, μοῦ ἀπαντάει· πολλοὶ ἐργάτες καὶ τεχνίτες πού εἶναι μέλη, παρακαλέσανε προχτὲς τὴ διεύτυνση τῆς λέσχης νὰ γράψῃ στὴν Ἀθήνα ἢ ἄλλοῦ νὰ τοὺς ἔρθουνε βιβλία τῆς τέχνης τους καὶ τῆς δουλειᾶς τους, γιὰ νὰ διαβάζουνε καὶ νὰ ὠφελιοῦνται κἄπως· κι' ἀφτοί. Ἀπόψε ἤρθανε καὶ γι' ἀφτὸ τρέξανε ὅλοι νὰ τὰ δοῦνε τί λογῆς εἶναι.

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ βλέπω τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους ἀθρώπους νὰ κλείνῃ ἕνας-ἕνας τὸ βιβλίο πού κρατοῦσε στὰ χέρια καὶ νὰ τὸ παρατάῃ ἀπογοητεμένος.

—Γιατὶ μάνι μάνι τὸ βαρέθηκες; ρωτάει ἕναν ἀπ' ἀφτοὺς ὁ φίλος μου.

—Μὰ τί νὰ σοῦ πῶ κὺρ Γ. τἄχει βαθιὰ ἑλληνικὰ κα γιὰ νὰ τὰ καταλάβω πρέπει νἄχω κ' ἕνα δάσκαλο κοντά μου νὰ μοῦ τὰ ξηγάῃ.

—Νά ἰδῶ. Ὁ φίλος μου πέρνει τὸ βιβλίο πού εἶχε τίτλο «περὶ γεωργίας» κι' ἀρχίζει νὰ διαβάζῃ στὸ μέρος πού τοῦδειξε ὁ ἀγαθὸς ἐργάτης: «Τὰ λιπάσματά εἰσι λίαν ἐπωφελῆ βοηθοῦντα τὴν βλάστησιν τῶν φυτῶν τριχῶς(sic.)»

—Στάσου, τὸν διακόβει ὁ ἄλλος, τί τ ο ί χ ε ς λέει ἐδῶ;

—Ὄχι, τ ρ ι ῶ λ ο γ ι ῶ θέλει νὰ πῇ λέει γελῶντας ὁ φίλος μου.

—Καὶ γιατὶ δὲν τὸ λέει ἔτσι; Ὁ φίλος μου διαβάζει: «Πρῶτον ἀποσυντίθενται, ὅπως σχηματίσωσιν ὕλας ὑγρὰς ἢ ἀερώδεις, τρεφούσας τὰ φυτά, δεύτερον ἀναδίδουσι θερμότητα καὶ καθιστῶσι τὴν γῆν εὔθρυπτον καὶ τρίτον ἔχουσι τὴν ἰδιότητα νὰ ἐξουδετερῶσι τὰ τὴν βλάστησιν κωλύοντα ὀξέα.»

—Τὸ λοιπὸν ἀπ' ἀφτὰ πού διάβασες κὺρ. Γ. οὔτε γρὺ δὲν κατάλαβα.

Τὰ ἴδια ἔλεγε κ' ἕνας ἄλλος παραπέρα· σὲ λίγο ἀρχίσανε νὰ παραπονιοῦντι καὶ νὰ φωνάζουνε πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς φέρουνε τέτοια βιβλία πού δὲν τὰ καταλάβαιναν κτλ., ὅταν ἔξαφνα πάνω στὴ χλαχγὴ ἐκείνη μπαίνουν 2-3 δασκάλοι. Σὰ λυσσασμένοι χυμήσανε ἀπάνω τους οἱ φτωχοὶ ἐκεῖνοι ἀθρῶποι.

—Τὶ βιβλία εἶν' ἀφτὰ πού μᾶς φέρατε; Σεῖς πού εἶστε δασκάλοι δὲν τὸ ξέρατε πῶς δὲν τὰ καταλαβαίνουμε ἀφτά; Νὰ τὰ στείλετε ἀπὸ κεῖ πούρθανε· πίσω μάνι μάνι. Χαρά στο! θαρρέψαμε κ' ἐμεῖς πῶς κἄτι θὰ βγάλουμε ἀπὸ δάφτα γιὰ τὴ δουλειά μας, σὰν ἁπλοῖ πού εἴμαστε.

Οἱ δασκάλοι οὔτε μιλιά· τὶ θἄλεγαν; Ὤ; τόσο κοιτάξαν μιὰ χλεβαστικὰ τοὺς ἐργάτες, χαμογέλασαν καὶ πήγανε καὶ καθίσανε σὲ μιὰ γωνιά. Σὲ λίγο ἀρχίσανε νὰ μαζέβουνται τὰ μέλη γιὰ τὴ διάλεξη του γιατροῦ· εἶχε νυχτώσῃ πιὰ ὅταν βλέπω νὰ μπαίνῃ μέσα ἕνας νέος ἴσα μὲ 28 χρονῶ, ἀψηλός, ξηραγκιανός, ἀδύνατος σὰν τσίρος, κρατῶντας ὁλόρτο κι' ἀλύγιστο σὰν κοντάρι τὸ κορμί του· φοροῦσε καὶ γιαλιὰ στὰ μάτια· χαιρέτισε ζερβὰ δεξιά, κάθισε σ' ἕνα ἀντικρινὸ τραπέζι ἄρχισε νὰ φυλλομετράῃ ἕνα βιβλίο.

—Εἶναι ὁ γιατρὸς πού θὰ μιλήσῃ, μοῦ λέει ὁ φίλος μου.

Ἡ λέσχη, ἕνα χτίριο τετράγωνο καὶ μακρουλὸ κι' ἀρκετὰ ἐβρύχωρο εἶχε γιομίσῃ· κἄποιος σηκώθηκε κ' εἶπε πῶς ἡ διάλεξη θἀρχίσῃ—εἶπανε ὁ πρόεδρος τῆς λέσχης—σήμαναν ἕνα κουδοῦνι κι' ἀφοῦ γένηκε ἡσυχία, σηκόνεται ὁ δόχτορας κορδωμένος πάντα, βγάζει ἕνα τετράδιο ἀπὸ τὴν τσέπη του, ἔρριξε ἕνα δοῦ ματιὲς στοὺς ἀκροατὲς κι' ἀρχινάει:

—«Εὐγενὴς καὶ φιλόμουσος ὁμήγυρις.»

—Δίκιο εἶχε ὁ φίλος μου—ἐσκέφτηκα—νὰ μοῦ λέῃ προτήτερα πῶς ἀφτὸς δὲν εἶναι φανατικὸς καθαρέβων, γιατὶ ἂν εἴπανε, θἄλεγε βέβαια ἀφοῦ εἶνε κλητική: «Εὐγενὲς καὶ φιλόμουσε ὁμήγυρι.» Δὲν ἐπρόφταξα καλὰ καλὰ νὰ τελειώσω τὴ σκέψη μου ἀφτή, ὅταν ἀκούω τὸ ρήτορα ὕστερ ἀπ' ἕνα δυὸ ξεροβηξίματα νὰ οὐρλιάζῃ ἐξάφνα σὲ «δὶς διαπασῶν» κλίμακα.«—Οἱ ἡμέτεροι περικλεεῖς πρόγονοι θεμεναι ὡς ἔμβλημα ἐνδελεχοῦς δράτεως καί...»

Μὴν περιμένετε ν' ἀκούσετε παρακάτω, γιατὶ μάρτυράς μου ὁ Θεός, οὔτ' ἐγὼ δὲν ἄκουα τὶ ἔλεγε πιά· ἡ πρώτη ἀφτὴ φράση του ἔπεσε σὰν κανόνι στ' ἀφτιά μου καὶ μὲ ξεκούφανε.

—Μωρὲ τὶ λέει ἀφτὸς ὁ ἀθεόφοβος; λέγω στὸ φίλο μου· ἐμένα μ' ἔπιασαν τὰ νέβρα· φέβγω.

—Γιὰ τὸ Θεό, κάθισε, μοῦ ἀπαντάει ἐκεῖνος, γιατὶ εἶναι προσβολὴ καὶ θὰ μᾶς καταλάβουνε.

Ἀναγκάστηκα νὰ σταθῶ μὰ τίποτις δὲν ἄκουα· ἡ φωνὴ τοῦ δόχτορα μὲ ζάλισε τόσο, πού στὸ στερνὸ ἄρχισε νὰ μὲ νανουρίζῃ καὶ μ' ἔρριξε σὰ σὲ νάρκωση. Καμιὰ φορὰ ἔφταναν στ' ἀφτιά μου σὰν ἀπομακρυσμένα κανόνια λέξεις καὶ φράσεις σὰν τὶς ἑξῆς: «Τὶ ἄλλο ἐμφαίνει ἡμῖν ἡ διὰ βουνεύρων καὶ μαστίγων πληξις τῆς ράχεως τῶν Σπαρτιατῶν,» ..,«τοὺς ὑπεναντίους κατεβαράθρουν...» «ὀρρωδεῖ τις τῇ ἀληθείᾳ» κτλ. Καὶ ἡ φοβερή μάνητα τοῦ δόχτορα ξακολουθοῦσε. Ἔξαφνα νοιώθω νὰ μὲ σκουντάῃ ὁ φίλος μου· ξετινάχτηκα καὶ τὸν ἄκουσα χαμογελῶντας νὰ μου λέῃ:

— Κοιμήθηκες; μὰ δὲ ρίχνεις τοὐλάχιστον κ' ἕνα βλέμμα στοὺς ἀκροατές;

Γυρίζω καὶ τὶ νὰ δῶ! Πασαμπρός μου ἕνας φουμάριζε τὸ ναργιλέ του ἀπαθέστατα καὶ φαινότανε πῶς δὲν ἔδινε οὔτε μιὰ φόλα γιὰ τὸ τρομερὸ οὔρλιασμα του ρήτορα· συνομιλοῦσε δὲ σιγὰ μὲ τὸ γειτονά του· ἕνας ἄλλος δίπλα μου ἔχοντας ἀκουμπισμένο τὸν ἀγκῶνά του στὴν καθέκλα καὶ τὸ κεφάλι του στὴν παλάμη ρουχάλιζε μακαριώτατα· παραπέρα ἕνα ἄλλος μὲ πολὺν κόπο προσπαθοῦσε νὰ κρατήσῃ ὁλόρτο τὸ κεφάλι του, πού κάθε λίγο ἔγερνε στὰ στήθια του, ἐνῷ ἄλλος παρέκει χασμουριότανε μὲ μεγάλη ὄρεξη γιὰ ὕπνο. Γυρίζω πίσωθέ μου· στὸ βάθος τῆς λέσχης 3-4 ἐργάτες εἶχαν ἀποκοιμηθῇ πάνω στὰ τραπέζια! Ἀφοῦ διασκέδασα κάμποσην ὥρα, πρόσεξα λιγάκι καὶ στὸ ρήτορα· εἴπανε πιὰ στὸν ἐπιλογό του: «Εὐχηθῶμεν λοιπὸν ἀπὸ μέσης καρδίας ὅπως καὶ οἱ ὁμογενεῖς νέοι ζηλωταὶ καὶ μιμηταὶ τῆς πατρῴας ἀρετῆς γινόμενοι προάγωνται ἐπὶ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ εὐγενές. Γένοιτο!»

Βροχὴ ἔπεσαν τὰ χειροκροτήματα γιὰ τὸν «πλήρη ἀδρῶν νοημάτων» λόγο τοῦ δόχτορα. Καὶ λυπούμουνα τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους ἀθρώπους γιατὶ χειροκροτούσανε τὸ σκολαστικὸν ἐκεῖνον, χωρὶς νὰ κατάλαβαν οὔτε γρὺ ἀπ' ὅσα εἶπε· χειροκροτούσανε ὅμως γιὰ τὰ μάτια ἢ ἀπὸ ἁπλῆ συνήθεια, ἴσως μάλιστα κι' ἀπὸ τὴ χαρά τους, γιατὶ ἐπιτέλους τέλειωσε τὸ φοβερὸ καὶ κουραστικὸ μαρτύριό τους. Μὰ τὴν πολλὴ τὴ λύπη τὴν εἴχανε οἱ φτωχοὶ ἐκεῖνοι ἁπλοῖκοι ἐργάτες πού εἶχον κοιμηθῇ. Τρομαγμένοι καὶ ξιππασμένοι ἐξυπνοῦσαν οἱ καημένοι ἀπὸ τὸ γλυκὸν ὕπνο τους πού τόσον ἀδιάκριτα ἐρχόντανε τώρα νὰ τοὺς τὸν τσακίσουν τὰ ἀναθεματισμένα ἐκεῖνα χειροκροτήματα!

Ἔφυγα μὲ τὸ φίλο μου μὲ τὴν ψυχὴ πνιγμένη στὸν πόνο. Ἀλλοίμονο! ὥς ποτὲ πιὰ θὰ ἐφκόμαστε γιὰ νὰ μοιάσουμε τοὺς προγόνους; ὥς πότε γιὰ ψύλλου πήδημα νὰ τρέχουμε σὲ κείνους; δὲν κοιτάζουμε λιγάκι καὶ τὸν ἑαφτό μας; Δὲ στοχαζόμαστε πῶς ὅλο γιὰ νἄχουμε τὰ μάτια καρφωμένα πρὸς ἐκείνους, στραβωθήκαμε ἀτοί μας καὶ δὲ βλέπουμε μπροστά μας, κινδυνεύοντας νὰ πάθουμε ὅ,τι ἔπαθε ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος τοῦ παραμυθιοῦ πού κοιτάζοντας κ' ἐρεβνῶντας τἄστρα δὲν εἶδε τὸ πηγάδι μπροστά του παρὰ ἔπεσε μέσα καὶ πνίγηκε; Δὲ βλέπουμε σὲ τὶ χάλια μᾶς ἔρριξε ἀφτὴ ἡ ψωροπερηφάνεια; ἀφτὴ ἔπλασε τέτοιον καὶ τὸ ρήτορα πού μίλησε ἀρχήτερα. Ἀφτουνοῦ τοῦ χρειάζονταν βουνεβρο, πού μιλοῦσε γιὰ τοὺς Σπαρτιάτες. Σὰν καὶ πόσοι νὰ χρειάζονται βούνεβρο κι' ἀφτοῦ στὴν Ἀθήνα. φίλτατε «Νουμᾶ»;

Μὲ ὑπόληψη.

ὁ φίλος σου

ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΡΑΓΙΑΣ

Νησιώτης.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Ἰ ω. Β ο σ π. Πόλη. Τὸ φύλλο νὰ τὸ ζητεῖτε ἀπὸ τὸν κ. Φ. Τὸν «Δάφνη καὶ τὴ Χλόη» ἀργότερα.—κ. Ε. Κ ο μ ν. Πειραιᾶ. Τὸ λάβαμε καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε.—κ. Ν ι κ. Μ α ρ τ. Σίγουρα στὸ γραφεῖο μᾶς βρίσκετε κάθε Πέμπτη πρωῒ καὶ κάθε Παρασκευὴ τἀπομεσήμερο ἴσια μὲ τὸ βράδυ. Ἐλᾶτε σὰν ἀδειάσετε —δ. Κ ο λ ω ν α κ ι ώ τ ισ α. Μά, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τόση πιὰ δυσπιστία! Μᾶς ρωτᾶτε ἂν ἡ κ. Ἄννα Κ. Ξένου εἶναι ὄνομα ἢ ψευτόνομα. Τί νὰ σᾶς ἀπαντήσουμε σ' αὐτό;—κ. Ρ ο δ ό φ ι λ ο Πόλη Τὰ λάβαμε τὰ «Γιατεμιά» σας. Μοσκομυρίζουνε Δὲ θὰ μᾶς χαρίσετε ὅμως καὶ τ' ἀληθινό σας ὄνομα; Βλέπετε, τὸ δικό μας τὄνομα τὸ χουμε τυπωμένο φαρδὺ πλατὺ στὸν τίτλο τῆς ἐφημερίδας μας. Γιατὶ μὲ τόση ἐπιμονὴ νὰ κρύβετε τὄνομά σας, ἀφοῦ γράφετε σ' ἄνθρωπο πού ξέρετε τὸ δικό του ὄνομα;—Π ε ρ ι κ λ ῆ Ἀ ρ έ τ α. Δὲ μᾶς στείλατε τὄνομά σας. Ἄμα μᾶς τὸ στείλετε, θὰ δημοσιευτοῦν ἀμέσως ὅλα, πούναι πολὺ ὄμορφα, κ' ἔνετε τὸ λόγο μας πῶς κανένας ἄλλος δὲν θὰ τὸ μάθῃ. Περιμένουμε λοιπὸν μ' ἀνυπομονησία. — κ. Π ε ρ ί ε ρ γ ο. Τὸ εἴπαμε κι ἄλλοτε πῶς ὅτι δημοσιεύουνται μὲ τὴν ὑπογραφὴ «ὁ Νουμᾶ.» ἢ μὲ δίχως ὑπογραφὴ εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ «Νουμᾶ». Χαρήκαμε πού σᾶς ὄρεσαν τὰ δυὸ ἀρθράκια μας, τὰ τελευταῖα γιὰ τὸ Κρητικὸ ζήτημα καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σας λόγια.—κ. Ἀ π. Ἀ π. Εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ περάσῃς ἀπὸ τὸ γραφεῖο στὶς ὧρες πού σημειώνουμε παραπάνω.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γνωστοποιεῖ ὅτι κατετέθη παρ' αὐτῇ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ τοκομεριδίου λήξεως 18)1 Ἰουλίου τῶν ἑξῆς ἐθνικῶν δανείων:

α')	Δάνειον	1881	5 ο)ο	πρὸς	5.50
β')	»	1884	5 ο)ο	»	5.50
γ')	»	1887	5 ο)ο	»	5,10
δ')	»	1893	5 ο)ο	»	2.50
ε')	»	1902	4 ο)ο	»	10.—

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Μαΐου 1904

(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

ἐπιδεχτικοὶ γιὰ κάθε ἀναρίθμηση καὶ λευτέρωση, ἀφοῦ τὰ θεμέλια τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας εἶνε ἡ λευτεριὰ καὶ ἡ ἀτομικὴ ἀξία τὸ αἴσθημα. Γι' αὐτὸ δὲν ἔχουν σχέση μὲ τὴν ἐπίσημη ἐκκλησία καὶ μὲ τοὺς παπάδες της. Κι' ἀφοῦ δὲν μποροῦν νὰ τοὺς ξεφορτωθοῦν, πλερώνουν τοὺς διαταγμένους φόρους χτίζουν ὅμως μιὰ ἐκκλησούλα δική τους, δίπλα 'στὴν ἐπίσημη, προσκαλοῦν ἕνα ἐφημέριο δικό τους, ἀφίνουν τὸν ἄλλο—ἀφοῦ δὲν τοὺς ἐπιτρέπεται ἀλλιώτικα νὰ βαφτίζουν τὰ παιδιά τους, βάζουν ὅμως τὸν δικό τους νὰ τοὺς κάνῃ ὁμιλίες, ὅπως θέλουν αὐτοί. Τέτοια «ἐλευτέρη» ἐκκλησία εἶναι χαρὰ θεοῦ γιὰ τοὺς χωριάτες, καὶ τέτοια ἐκκλησία ἔχουν καὶ 'στὸ Βελλεκίλντε, καὶ ἀρκετὰ μεγάλη μάλιστα.

Ὅλως διόλου ἄδεια δὲν εἶναι ποτὲς τὰ δανικὰ σκολειά. Εἶναι ἀνοιχτὰ γιὰ ὁποιοδήποτε θέλει νὰ τὰ ἰδῇ, καὶ πληρωμὴ γιὰ ὕπνο καὶ φαγὶ μόνον σ' ἕνα ὁρισμένο εἶδος γίνεται δεχτὴ πού εἶναι περιζήτητο ὅμως· νὰ γείνῃ μιὰ ἀπαγγελία γιὰ τὰ «παληκάρια» ἢ γιὰ τὶς «κοπέλλες». Ὅποιος τοῦτο δὲν θέλει ἢ δὲν μπορεῖ, βάζει μιὰ συνεισφορὰ γιὰ φτωχοὺς μαθητές. Τέτοιοι εὔποροι δὲν εἶναι ὅμως οἱ περισσότεροι. Αὐτοὶ ἔρχονται ἀπ' τὸν δρόμο, χωρὶς προμήνυμα, τεχνίτες πού γυρνοῦν καὶ δὲν ἔχουν παράδες γιὰ κατάλυμα. Δεῖπνο καὶ κρεββάτι εἶναι πάντα ἕτοιμα γι αὐτούς, καὶ τὸ πρωΐ, ἅμα ἤπιαν τὸν καφὲ τους, φεύγουν πάλι. Ὁ προεστὸς ἀγαπάει νἀνοίγῃ κουβέντα μαζί τους, γιὰ νὰ γυρεύῃ στὸ χαραχτήρα τους, ὄχι 'στὰ χαρτιά τους, τὶ λογῆς πράματα εἶναι. Ἔρχονται καὶ δασκάλοι γυρολόγοι καὶ παλιοὶ μαθητές, νέοι, πού, πρὶν πάρουν ὁρισμένη θέση, ξεκινοῦν γιὰ νὰ γνωρίσουν τὸν τόπον καὶ τὸν λαόν, καὶ τώρα, φέρνοντας χαιρετίσματα ἀπὸ συμμαθητὲς καὶ προεστούς, γυρνοῦν ἀπὸ ἕνα χτῆμα στὸ ἄλλο, ἀπὸ ἕνα σκολειὸ 'στὸ ἄλλο, πάντα—ὅσο εἶναι δυνατό—μὲ τὰ πόδια καὶ παντοῦ βρίσκοντας δωρεὰν γεῦμα καὶ κατοικία. Αὐτοὶ κάνουν τὶς καλύτερες ἀπαγγελίες, δίνοντας τὶς δικὲς τους νωπὲς ἐντυπώσεις καὶ παρασταίνοντας στοὺς ἀκροατάς τους μακρυνὲς μὰ παρόμοιες καταστάσεις.

Ἑβδομῆντα τέτοια σκολειὰ ἔχει τώρα ἡ μικρὴ Δανία, μικρὰ καὶ μεγάλα, μὲ καλὴ καὶ μὲ κακὴ διεύθυνση· ὅλα ὅμως πού ἔχουν προκοπή, ἱδρύθηκαν ἀπὸ ἰδιῶτες. Ἄμα φάνηκε πῶς ἤτανε μιὰ δύναμη, καταδέχτηκε καὶ τὸ κράτος νὰ τὰ ὑποστηρίξῃ, καὶ γιὰ νὰ χαλάσῃ αὐτὰ τὰ ἐπιτειχίσματα τῆς χωριάτικης ὁμόνοιας, στὰ τελευταῖα χρόνια καταχτοῦσε καὶ ἡ ἀρχοντιὰ τῶν χτημάτων μερικὰ ποὔτανε γιὰ πούλησῃ, καὶ τοῦτα σιγὰ σιγὰ ἔγειναν συντηρητικὰ καὶ ψευτευλαβή. Μὰ δὲν βρῆκαν μαθητές. Ὁ Δανὸς χωριάτης δὲν ἔπεσε 'στὴν παγίδα, ὅσο κι' ἂν ἤτανε κοντὰ τὸ σκολειό.

Αὐτὸ εἶχε—ἐξὸν ἀπὸ ἄλλα—κ' ἕνα χωριστὸ λόγο. Ὁ χωριάτης δὲν διαλέγει τὸ σχολειό, γιὰ νὰ μείνῃ 'στὸ μέρος του παρὰ γιὰ νὰ τὸν ἀλλάξῃ. Ταχτικὰ 'στὴ Δανία ἕνα σκολειὸ δὲν συχνάζεται ἀπὸ τὰ «παλληκάρια» καὶ τὶς κοπέλλες τῆς γειτονιᾶς, παρὰ ὁ στεριανὸς πάει 'στὰ νησιὰ κι ὁ νησιώτης 'στὴν στεριά. Βρίσκεις εἰς ὅλα τὰ φύλλα τῶν σκολειῶν—κ' ἔχουν μεγάλη ἀνάπτυξη καὶ διάδοση 'στὴ Δανία οἱ χωριάτικες ἐφημερίδες--στῆλες ἀπὸ ἀγγελίες «παλληκαριῶν» καὶ «κοριτσῶν» πού γυρεύουν θέση. Γιατὶ ἀπὸ τὸ σκολειὸ δὲν γυρίζουν 'στὰ σπίτια τους παρὰ πρῶτα κοσμογυρίζουν.

Τὰ θεμέλια τῶν δανικῶν σκολειῶν εἶναι ἡ οἰκογενειακὴ ζωή. Ἕνας ἀνύπαντρος προεστὸς εἶνε μόνον κἄτι τὶ πρόχειρο. Χρειάζεται ἡ γυναῖκα γιὰ νὰ διευθύνῃ τὸ μεγάλο σπιτικό, καὶ γιὰ νὰ γείνῃ παράδειγμα 'στὶς κοπέλλες πού ἔρχονται τὸ καλοκαῖρι. Τοῦτες εἶναι ἐν γένει ἐπιμελεῖς μαθήτριες, ἀκολουθοῦν τὰ ἴδια μαθήματα σὰν τὰ «παλληκάρια,» ὅσο ἀποβλέπουν τὴ γυναίκα, ἔπειτα γυμνάζονται 'στὸ λογάριασμα, στὴν ὀρθογραφία, 'στὴν καταστιχογραφία, 'στὸ χειροτέχνημα, 'στὸ πλύσιμο, σιδέρωμα, τραγούδι καὶ στὴ γυμναστική. Ἡ κυρία τοῦ προεστοῦ παρευρίσκεται πάντα στὶς ἀπαγγελίες, σιωπηλή, κατάκοπη ἀπὸ τὴ δουλιὰ καὶ γκαστρωμένη. Ὁ προεστὸς ὅμως εἶναι ἕνας κοντός, κοκκινομάγουλος κοιλαρᾶς.

(Στἄλλο φύλλο τελειώνει.)